

Az ajtó

Lekció: Lk. 19.28-47/ Textus: Jn. 10.1-10

2015. március 29.

Jézus János evangéliumában több alkalommal is ún. "én vagyok" mondásban jelenti ki magát. Egy-egy képet használ ilyenkor arra, hogy valamit elmondjon önmagáról. Miért jelentős a kép, a metafora? Azért, mert az igazságot megérthetjük és megjegyezzük, de amikor azt egy képpel ragadjuk meg, *"az nem csak azt segíti elő, hogy az elvont igazság konkrétabb legyen számunkra, de azt is, hogy jobban megragadja a szívünket."* (Tim Keller, Prayer, Study Group Guide, 56) A kép által az igazság leszáll a fejünkből a szívünkbe.

Jézus azt mondja: *"Én vagyok az ajtó."* Hogyan jelenti ki ebben a képben nekünk magát? Mit mond el az emberről, és önmagáról? Hogyan mélyíti ez Isten- és önismeretünket, azaz hogyan lobbantja lángra szívünkben Isten szeretetét, és lesz részese annak, ahogy a Szentlélek formálja életünket, személyiségünket? Három gondolatban szeretném ezt összefoglalni: 1. A példázat megértése; 2. Jézus az ajtó a juhoknak; 3. Az ajtó, amelyen Jézus lép be

I. A példázat megértése

Jézus "én vagyok" kijelentése egy példázat, azaz képes beszéd magyarázatában hangzik el. Négy dolgot szükséges látnunk ahhoz, hogy Jézus önkijelentésének a mélyére hatoljunk:

A szakasz szerkezete. Az 1-6 versekben egy példázatot, képes beszédet olvasunk juhokról, pásztorról, tolvajról és rablóról. A ma olvasott 7-10 versek ennek a példázatnak a Jézus által adott kifejtését adják elénk, ebben kétszer is olvassuk Jézus önkijelentését az ajtóval kapcsolatosan, ráadásul a kettő között különbség van. A következő versekben (11-18) majd Jézus tovább magyarázza a képet, és aki azt mondta, én vagyok az ajtó, később így szól: én vagyok a jó pásztor. El kell fogadnunk azt, hogy Jézus ezt a példázatot többszörös jelentéssel is kibontja, és ezek a jelentések nem mindig kapcsolhatóak egymáshoz logikusan (most az ajtó ő, vagy a pásztor?). Ha tehát ún. képzavart érzékelünk, ne akadjunk fenn rajta.

A kortörténeti megértés. A mindennapi pásztori élet képei, tapasztalata (amely a hallgatók számára közelebbi, ismerős) állnak Jézus példázatában. Ehhez a következőket jó tudni. Először is, az akol egy fedetlen, körülkerített rész, amelynek egy bejárata, ajtaja van. Világos, hogy az ajtóőr (v.3 - ha nem a pásztor van éjjel a juhokkal, hanem az őr/béres, lsd, majd v. 12) és a pásztor azon járnak; mindenki, aki más úton megy, tolvaj és rabló. Éjjel jönnek, hogy ártsanak. Másodszor, gyakran éjszaka egy akolban több nyáj is volt. Reggel a pásztor hangjára (egyértelmű jel) válik külön és indul el egy-egy nyáj. A juhokat az választja el egymástól, hogy hallják és követik a pásztor hangját. A harmadik megjegyzés, hogy a pásztor abban a világban valóban a nyáj előtt jár. Nálunk

általában hátulról, kutyával terelik a nyáját, de ez másképpen van a Közel-keleten. A pásztor elől megy, és a juhok a hangja alapján követik.

A teológiai megértés. Az ószövetség beszél úgy Istenről, mint pásztorról, aki nyája előtt megy, és a juhait kivezeti. *"Utad a tengeren át vezetett, ösvényeid a nagy vizeken, lépteid nyoma nem látszott. Mint nyáját, úgy vezetted népedet Mózes és Áron által"* (Zsolt. 77.21). - Isten mint nyája élén járó pásztor vezette ki népét Egyiptomból. Ezt a példázat hallgatói tudják - még ha azonnal nem is kapcsolják össze Jézus szavaival. Továbbá, nemcsak Isten a pásztor Izraelben, hanem a nép vezetőit is pásztoroknak nevezik. Hallgassuk Ezékiel próféta szavait:

"Így szól az én Uram, az ÚR: Jaj Izráel pásztorainak, akik magukat legeltették! Hát nem a nyáját kell legeltetniük a pásztoroknak? A tejet megittátok, a gyapjával ruházkodtatok, a kövéret levágtátok, de a nyáját nem legeltették! A gyengét nem erősítették, a beteget nem gyógyítottátok, a sérültet nem kötötték be, az eltévedtet nem terelték vissza, és az elvesztettet nem keresték meg, hanem erőszakosan és kegyetlenül uralkodtatok rajtuk. Szétszóródtak, mint akiknek nincs pásztoruk, mindenféle mezei vad eledelévé lettek, úgy szétszóródtak. Tévelygett nyájam minden hegyen és minden magas halmon; szétszóródott nyájam az egész föld színén, és nincs aki utána járjon, nincs aki megkeresse." (Ez. 34.1-6). Ezért Isten ellenük fordul, és számon kéri rajtuk a rájuk bízottakat. De ezt is mondja: *"Egyetlen pásztort rendelek fölédük, hogy legeltesse őket: szolgámat, Dávidot. Ő fogja legeltetni őket, ő lesz a pásztoruk. Én, az ÚR, Istenük leszek, szolgám, Dávid pedig fejedelmük lesz. Én, az ÚR, megmondtam!"* Amikor tehát Jézus elmondja az ártatlannak tűnő példázatot juhokról, pásztorról, tolvajról, Izrael életének politikai és vallási vezetőiről szól, egészen azon gondolatok mentén, ami az Ószövetségben elhangzott.

A kontextus megértése. Végül azt kell látnunk, hogy mikor, milyen körülmények között mondja ezt el Jézus. A 9. fejezetben arról olvasunk, hogy meggyógyít egy születése óta vak embert. Ez azonban a farizeusokat és vallási vezetőket (a pásztorokat!) provokálja, hiszen egy újabb érv, amely Jézus mellett szól. A gyógyult vak és a vezetők konfliktusa odavezet, hogy ezt az embert - mivel nem tagadja meg Jézust, aki ezt tette vele - kiközösítik a zsinagógából. Később Jézus újra találkozik vele, és akkor jelenti ki magát a meggyógyult embernek, mint aki az Istentől jött Messiás, az egyetlen pásztor, akiről Ezékiel szólt. Az az ember pedig hitt benne, és imádta őt - azaz részesévé lett Jézus közösségének. Ezután mondja el Jézus a példázatot, amely nyilvánvalóan szól az Isten népéről; a korabeli vallásos vezetőkről, akik tolvajok és rablók, hiszen hűtlen pásztorok; és az egy igazi pásztorról.

II. Jézus az ajtó a juhoknak

"Én vagyok az ajtó: ha valaki rajtam át megy be, megtartatik, az bejár és kijár, és legelőre talál." Hova vezet Jézus, mint ajtó? A válasz: *"megtartatik."* Így is fordíthatnánk: üdvösséget nyer, üdvözülni. És ha azt kérdezzük, mi az üdvösség, akkor - a juhok és pásztor képénél maradva - azt a választ kapjuk, hogy *"legelőre talál"*. Kérlek, ne próbáld szó szerint értelmezni (nem vagyok kecske, hogy füvet egyek; nem

kívánok vidékre költözni, és állattartásba fogni....). A jó legelő, ahol ki- bejárnak a juhok, azaz élnek, forgolódnak, jönnek és mennek, a bőséges élet képe. Aki Jézus kapuján a vele való életközösségbe betér, az élete minden fordulatában - bármerre járkel - lelki táplálékra talál. Később így mondja Jézus: *"azért jöttem, hogy életük legyen, sőt, bőségben éljenek."* Nem más ez, mint az isteni élet jelenléte Jézuson keresztül, amely jelenlét kiteljesedik, növekszik. Az Istennel való örök élet rendje, bősége, amely betölti a jelen életünket. Jézus nem nyomorúságos, frusztrált, élőhalott létre vezet, hanem gazdag, örömteli életre, amely Isten személyes jókedve és áldása alatt zajlik, közösségben az ő népével. Ez a megtartatás - szemben az elveszéssel, elveszettséggel, amelyben az élet széthullik; bűnnel és istentelenséggel szemben bocsánat és Isten szeretete; ürességgel és az élet értelmetlenségével szemben annak bizonyossága, hogy aki szeretetből alkotott az életünknek értelmet, célt adott; magánnyal, elszigetelődéssel, önzéssel vagy éppen mások lenézésével szemben új és megbékélt közösség része vagyok; a halál elkerülhetetlen és rémisztő valóságával szemben az örök élet bizonyossága. *"Én vagyok az ajtó..."* - mondja Jézus. Ajtó egyik világból a másikba, egyik valóságból a másikba. Jöjjetek, bontsuk ki ennek a képnek a jelentését, gyakorlati oldalát, három mozzanatban. Ha Jézus az ajtó az üdvösségre, az Istennel való életre és közösségre, ez hogyan vizsgál meg bennünket, mit mond el rólunk.

Egy ajtó legalább három funkcióval bír két tér, két valóság között: feltár ill. megnyit előttünk valamit; összeköt, azaz kapcsolatot teremt; ugyanakkor el is választ.

Jézus, mint ajtó, feltárja az Istennel való életet, az üdvösséget. Egy ajtó, amely egyszer csak megnyílik előttünk, feltár, megnyit előttünk egy olyan lehetőséget, egy olyan (új) világot, amelyről addig nem tudtunk. Az ajtó, amely először csak felsejlik, majd egyértelműen megmutatkozik, megnyit valamit, ami túl van az ismerten, az otthonoson, a meglévőn. Sokféle módon próbálhatjuk megérteni, megragadni az Istennel való életet, a hitet, a kereszténységet, amikor keresünk. Érezzük, hogy amiben élünk, az nem elég; vannak kérdéseink, szükségünk - talán éppen vétkek terhe; vannak reménységeink, vágyaink, de mindez bennünk van. Belül vannak szükségek, és keressük rá a választ - és egyszer csak megértjük: van egy ajtó. Nem zárt falak vesznek körbe, nincs belénk zárva mindaz, amire vágyik a lelkünk, ahová ki szeretnénk lépni - mert Jézus az ajtó. Ő a lehetőség a teljes életre, őbenne ragyog fel a fény; ő az, aki egyszer csak úgy jelenik meg előttünk, amint mindannyiunkba belénk égett egy kép: sötétben állunk, előttünk egy ajtó, amelyen túl élet, világosság, ragyogás van. Az ajtó új lehetőséget nyit meg. Jézus ajtó a juhoknak: a megtartatás, az üdvösség lehetősége.

Jézus, mint ajtó, összeköti az üdvösség világát és az elveszettség világát. Az ajtó nem pusztán feltár, az ajtó összeköt, átjárást biztosít a meglévő és az előttünk lévő között, lehetőséget kínál a belépésre. Gondolj egy olyan ajtónyílásra, amely üvegezett, de nem nyitható. Felcsillantja a túloldalon lévő élet lehetőségét, de nem nyújt biztos belépést, nem köt össze. Rátapadhatsz az üvegre, hogy vágyakozva nézd, mi van a túloldalon... Lesheted, hogy van teljes élet, bőséges élet, megtartatás....Csak éppen neked nincs bejárat. Jézus, az ajtó, összeköti a két világot, utat készít az elveszettségéből a megtartásba. Valaki ezt a gyülekezetből így fogalmazta meg: *A gyógyító (jelenlét) hétvége jelentősége számomra ... az, hogy eljutottam idáig. Hogy Isten elvezetett*

engem idáig, hogy az alfa hétvégétől kezdve bontotta ki bennem a problémáim, amikre ezen a hétvégén egészen más szemmel tudtam ránézni. Sok rossz berögződésem megértettem, sok gátnak az eredetét. És Krisztuson keresztül lehetőséget kaptam rá, hogy ezektől megszabaduljak, és ez csodálatos. Ezen a hétvégén találkoztam igazán Jézussal. Ebben benne van a "kivezetés" gondolata; ahogy Isten elvégezte azt, hogy ez a testvérünk felismerje, Jézus az ajtó. Valamint be is lépjen rajta: Krisztuson keresztül lehetőséget kaptam rá, hogy ezektől megszabaduljak, és ez csodálatos.

Gondolj magadra, vajon ha elértél az ajtóhoz, be is léptél-e rajta. Mert gyakran az történik, hogy örülünk, hogy van ajtó; fogjuk a kilincset, álldogálunk és beszélgetünk. Nem lépünk be - csak markolásszuk a kilincset (milyen jó, hogy tudom, ott van az élet, mintha kezembem lenne a belépés lehetősége, és majd egy napon be is lépek...). Jézus, az ajtó összeköti az elveszettség és megtartatás világát. Ezért, először is, örüljünk: hogy Jézus nemcsak mutat valamit, ami nem lehet a miénk. Másrészt, ismerjük fel, ha csak álldogálunk, önmagunkat is becsapva. Ez elvezet a következő mozzanathoz:

Jézus, mint ajtó, elválasztja az üdvösség világát és az elveszettség világát. Hadd utaljak vissza a vakon született ember meggyógyítására. Kiközösítik a zsinagógából (a vallási-társadalmi közösségből, olyanná lesz, mint egy leprás...), és ezzel jut oda, hogy belépjen Jézus juhái közé, Jézus aklába. Jézus - és itt egy pillanatra túllépünk az ajtó képén, de nem a példázat többszintű jelentésén - kivezeti őt a régiből, hogy önmagán keresztül bevezesse az újba, az életre. És világos, hogy innentől nincs visszaút. Jézus, mint ajtó, elválaszt. Összeköti az elveszettséget a megtartatással, mert átléphet, de el is választja, hiszen ez a két világ nem ugyanaz a világ, és csak úgy lehet az ajtón belépni, hogy a régiből kilépek. Ami kiközösítés a vaknak - az lesz befogadás a számára. Sokan azért álldogálnak az ajtóban, mert a kilépés árát nem készek megfizetni a belépés, az áthaladás érdekében.

Jézus tehát így jelenti ki magát: *"Én vagyok az ajtó, ha valaki rajtam át megy be, megtartatik..."* A következő kérdéseket veti ez fel számunkra: Hova tartozom elsősorban? Kihez vagy mihez nem tartozom? Hogyan tekintek magamra? Hol találom magam igazán otthon? Mihez kötődöm a legmélyebben?

III. Az ajtó, amelyen Jézus lép be

Virágvasárnap van, annak ünnepe, hogy Jézus bevonult Jeruzsálembe. Mint Isten küldötte érkezik az Olajfák hegyének lejtőjén a völgy túloldalán fekvő Jeruzsálem városába, azon belül pedig a Templom-hegyre, és magába a templomba. Kapukon lép át, mind szó szerinti, mind szimbolikus értelemben. Amint elérkezik a városhoz, dicsőítik Istent, hiszen a tömeg minden nemzeti-sovinisza reménységének beteljesedését látja benne, a királyban. Jézus azonban könnyezik, sír a város felett, amely nem ismeri fel benne a lehetőséget, az időt, az ajtót az üdvösségre, amelyet Isten nyitott nekik Fiában, Jézusban. Ez azonban nem fordítja őt el; belép Jeruzsálem falainak kapuján. Megérkezik a városba, amely még ünnepli - és amelyet Jézus sirat, mert tudja, hogy keménységük pusztulást fog hozni nekik (40 évvel később Jézus próféciája beteljesedik, a templomot a rómaiak lerombolják).

Jézus tovább halad, és belép egy másik ajtón, egy másik kapun is: *"bement a templomba."* Kiűzte azokat, akik tolvajok és rablók: *"Meg van írva: És az én házam imádság háza legyen, ti pedig rablók barlangjává tettétek."* (Lk. 19.46) És ezzel belépett egy újabb ajtón, ahonnan már nem volt visszaút.

Megkezdődtek azok a napok, amelyeket úgy nevezünk, hogy a szenvedés hete, a nagyhét. Megérkezett a legnagyobb ajtó, a legfélelmetesebb kapu küszöbére. Amely nem életet ad, hanem elnyeli az életet. Ezekkel a tetteivel megfogta már a kilincset.

Pár nap volt már csak hátra... majd eljött a nap. És belépett a kapun - engedelmeskedve az Atyának - a halál kapuján. Nem csak nézte, nem csak gondolkodott rajta, hanem átadta magát ellenségeinek.

Tudjuk, hogy miért. Azért, hogy ma élénk állhasson, mint aki feltámadt a halálból, és azt mondhatta nekünk: *"Én vagyok az ajtó: ha valaki rajtam át megy be, megtartatik, az bejár és kijár, és legelőre talál."* Így nyitott nekünk kaput, így lett nekünk ajtóvá. Imádjuk őt ezért, és - alázattal teli örömmel - menjünk be rajta keresztül az életbe. Mert oda csak rajta keresztül visz az út.

Lovas András